

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра української літератури

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Педагогічна практика»
обов'язкова

Освітньо-професійна програма «Українська мова та література»
Спеціальність 014 Середня освіта
Галузь знань 01 Освіта
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Факультет філологічний
Мова навчання українська

Розробник: Маркуляк Лариса Василівна, доцент, кандидат філологічних наук

Профайл викладача

<http://philology.chnu.edu.ua/?personnal=%d0%bc%d0%b0%d1%80%d0%ba%d1%83%d0%bb%d1%8f%d1%80-%d0%bb%d0%b0%d1%80%d0%b8%d1%81%d0%b0-%d0%b2%d0%b0%d1%81%d0%b8%d0%bb%d1%96%d0%b2%d0%bd%d0%b0#more-1037>

Контактний тел.

E-mail: l.markuliak@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації

Очні консультації: згідно з графіком

Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Педагогічна практика є складовою частиною навчально-виховного процесу вищого навчального закладу та важливим етапом на шляху підготовки студентів до майбутньої професії. У процесі проходження педагогічної практики діяльність студента-практиканта підпорядковується чинній програмі педагогічної практики, розробленій на кафедрі (за фахом). Програма містить ряд навчальних елементів (НЕ), виконання яких є обов'язковим для кожного практиканта, а якість безпосередньо оцінюється керівником у процесі практики відповідною кількістю балів за кожен позицію навчального елемента. Нижче подаємо схему змістово-діяльнісної структури модулів навчальної діяльності студентів у процесі педагогічної практики.

2. Мета навчальної дисципліни: озброєння студентів досвідом викладання фахових дисциплін, оволодіння формами позакласної та позашкільної виховної роботи.

3. Пререквізити. Дисципліна взаємопов'язана з усіма попередніми навчальними курсами традиційної системи літературознавчої підготовки: «Український фольклор», «Вступ до літературознавства», «Історія української літератури», «Історія зарубіжної літератури», «Методика викладання української літератури», «Література Буковини», «Художня література для дітей».

4. Результати навчання. В результаті проходження практики студент повинен:

Знати та вміти:

1. Скласти розклад проведення власних уроків (виділивши залікові) і відвідування уроків своїх колег.
2. Поглибити вивчення методики проведення нетрадиційних уроків, скласти план-конспект 1-2 уроків і провести їх.
3. Продовжити вивчення традиційних та нових методів подачі, закріплення та контролю знань учнів, навчитись організовувати їх самостійну роботу на уроці з урахуванням індивідуальних особливостей кожного.
4. Ознайомитись з передовим досвідом учителів школи, новаторів педагогічної діяльності, учителів-експериментаторів інших шкіл. Досвід одного з них описати.
5. Організувати самообслуговування і чергування учнів у класі.
6. Організовувати і керувати суспільно корисною працею учнів класу.
7. Підготувати і провести не менше 25-30 уроків, з них 5-6 залікових з глибоким аналізом. Відвідати і проаналізувати 15 уроків своїх колег. Розгорнуті плани-конспекти з дидактичним наповненням здати на перевірку керівнику групи.
8. Провести один-два виховних заходи у класі, проаналізувати їх результативність, один сценарій здати керівнику групи.
9. Вивчити позакласну та позашкільну роботу школи. Провести декілька занять з факультативу, предметного гуртка. В щоденнику зробити аналіз цієї діяльності.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни_____												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	

											ня	
Денна	6											Іспит
Заочна	6											іспит

Змістово-діяльнісна структура модулів навчальної діяльності студентів у процесі педагогічної практики (VI курс)

№ НЕ	Назва модуля або навчально- го елемента	Зміст навчального елемента	Кіль-кість балів за вид роботи	Усього балів
1.	Модуль 1	Пасивна практика		
НЕ 1.1.	Підготовчий етап	-Організаційні збори на факультеті. -Знайомство з організаційним устроєм школи, ВНЗ. «Знайомство з педагогічним колективом школи, кафедри. Знайомство з учнями класів, де буде проходити практика, студентами груп. Відвідання та аналіз 20 уроків із різних дисциплін та уроків учителів-керівників педпрактики. Складання календарно-тематичного плану. Складання плану виховної роботи.	15	
Усього за модулем 1.15				
2.	Модуль 2	Активна практика		
НЕ 2.1.	Організа-ційно-діяльнісний етап	Організація та проведення уроків, лекцій, практичних занять відповідно до індивідуального графіка: - чотири залікових уроки, аналіз уроків, проведених студентами-колегами.	40 5	
Усього за модулем 2.45				
3.	Модуль 3	Виховна робота		
НЕ 3.1.	Виховний захід	План (сценарій) виховного заходу.	10	
Усього за модулем 3 10				
Усього за модулями 70				

	Модуль-контроль	- оформлення документації; - захист результатів педагогічної практики.	15 15	30
Усього балів 100				

Етапи педагогічної практики

I. НАСТАНОВЧИЙ етап - підготовка та проведення настановчої наради-семінару, де студенти знайомляться з метою, завданнями, програмою педагогічної практики, з вимогами до студентів-практикантів. На 1-2-й день практики керівники груп організовують зустрічі студентів з адміністрацією навчального закладу (директором, завучем, організатором позакласної роботи), вчителем-предметником, класним керівником, які ознайомлять практикантів із навчальним закладом, режимом його роботи, планами та традиціями, доведуть права та обов'язки практикантів. Студенти знайомляться з класами, де будуть проводити практику за фахом і з виховної роботи.

II. ВИРОБНИЧИЙ передбачає виконання всіх видів робіт за програмою педагогічної практики (навчальна, виховна, методична).

III. ЗАВЕРШАЛЬНИЙ етап розпочинається в останній тиждень педагогічної практики в навчальному закладі і завершується в перші дні навчання студентів після закінчення практики. До нього входять:

- оформлення звітної документації;
- подання студентами документації на кафедру для перевірки керівником групи;
- захист педагогічної практики на засіданні кафедри спеціалізації та оформлення керівниками груп підсумкової документації (звіту про практику, залікової відомості) - не пізніше 8-10 днів після закінчення педагогічної практики.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Навчальна робота

Практичне оволодіння сучасною методикою викладання шкільних навчальних дисциплін:

- 1) відвідування уроків споріднених дисциплін (української мови, зарубіжної літератури, історії, географії) та ін. - не менше 5 уроків;
- 2) відвідування та аналіз 10 уроків вчителів фахових дисциплін;
- 3) проведення 15 пробних та 2-3 залікових уроки (для студентів 4 курсу), провести 25-30 пробних та 5-6 залікових уроків (для студентів 5 курсу) з фахових дисциплін;
- 4) оформлення розгорнутих планів-конспектів уроків з наочним матеріалом.

Методична робота

Вивчення програм з фахових курсів.

Ознайомлення з організацією навчально-виховного процесу освітнього закладу;

- 1) вивчення планів педколектива, вчителя-методиста, класного керівника;
- 2) участь у педрадах, виробничих нарадах та засіданнях методкомісій вчителів (за фахом) та класних керівників;
- 3) допомога вчителям-завідувачам кабінетів (за фахом);
- 4) розробка наочних та дидактичних матеріалів з окремих тем.

Виховна та позакласна робота

Ознайомлення з системою роботи класного керівника та набуття практичних умінь роботи з учнівським колективом.

- 1) ознайомитись з Положенням про класного керівника;

- 2) вивчити планування роботи класного керівника;
 - 3) активно брати участь у підготовці та проведенні інформаційних та виховних годин, інших виховних заходів;
 - 4) вивчити психолого-педагогічні особливості класу та окремого учня, вести щоденник спостережень та написати відповідні характеристики (за схемою);
 - 5) розробити сценарій, підготувати та провести виховний захід (за фахом).
- Завдання та обов'язки студента-практиканта

ЗДОБУТТЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК:

Під час педагогічної практики студент повинен навчитися:

- готувати і самостійно проводити уроки з фахових дисциплін;
- формулювати триєдину мету уроку (дидактичну, виховну, розвивальну);
- визначати провідну ідею та основні поняття курсу;
- добирати навчальний матеріал до уроку (за програмою);
- визначати тип уроку з відповідною структурою;
- застосовувати найбільш ефективні методи та методичні прийоми навчання (активізації пізнавальної діяльності, сприйняття та осмислення нових знань, їх узагальнення та систематизації, самостійної домашньої роботи);
- користуватися на уроках та в позаурочній роботі технічними засобами;
- складати розгорнуті конспекти уроків та сценарії виховних заходів;
- оволодіти методикою перевірки та оцінки знань учнів: вивчити Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної освіти;

З метою організації учнів для вивчення нового матеріалу та самостійної пізнавальної діяльності студент повинен:

- вибирати найбільш доцільні та ефективні методи та прийоми вивчення нового матеріалу;
- викладати новий матеріал образно та емоційно;
- вдосконалювати культуру мовлення;
- ретельно визначати зміст та обсяг домашніх завдань, їх доступність і доцільність;
- засвоїти основи самоаналізу й аналізу діяльності вчителя та учнів;
- здійснювати виховну та позакласну роботу за фахом: активно спілкуватися з класним колективом, окремими учнями; працювати з класною документацією (планами, журналами): познайомитися з формами та методами роботи класного керівника з батьками.

Обов'язки й права студента-практиканта:

- на період педагогічної практики студент є членом педагогічного колективу і виконує всі види навчально-виховної роботи та розпорядження дирекції навчального закладу;
- з усіх питань, що виникають під час практики, студент має право звертатися до керівника від університету, дирекції навчального закладу, вчителя-предметника, класного керівника;
- має право вносити пропозиції щодо вдосконалення навчального процесу освітнього закладу та організації педпрактики;
- брати участь у педрадах, виробничих та методичних нарадах, батьківських зборах та конференціях, засіданнях методичних комісій та методоб'єднань вчителів, класних керівників;
- користуватися бібліотекою та кабінетом, навчально-методичними посібниками;
- виконувати правила внутрішнього розпорядку навчального закладу;
- бути в школі щоденно (крім вихідних днів) не менше 6 годин;
- мати при собі щоденник педагогічної практики, в якому фіксувати всі види роботи, спостереження та враження;
- записи в щоденнику мають бути завірені підписом вчителя-керівника ЩОДЕННО;
- відвідувати та аналізувати уроки вчителів-методистів та студентів-практикантів (взаємовідвідування);

- для проведення уроків (пробних і залікових) та виховного заходу практикант зобов'язаний підготувати план-конспект уроку та сценарій з відповідними підписами "Допускаю" (керівник групи) та "Затверджую" (вчитель-методист) не пізніше, як за 1 день до їх проведення;

- за підсумками практики студент-практикант зобов'язаний підготувати і вчасно подати на кафедру керівнику групи звітну документацію.

Звітна документація

1. Характеристика студента-практиканта.
2. Щоденник педагогічної практики.
3. Плани -конспекти 2-х залікових уроків, (за фахом).
4. Протокол розгорнутого аналізу залікового уроку.
5. Психолого-педагогічна характеристика класу.
6. Психолого-педагогічна характеристика учня.
7. Сценарій виховного заходу (за фахом).
8. Звіт про навчальну, виховну та методичну роботу студента- практиканта.

Захист педпрактики

Захист педпрактики відбувається на засіданні відповідної кафедри і складається з виступу студента-практиканта та характеристики керівника групи, який пропонує диференційовану оцінку.

Студент, який не виконав програму педпрактики без поважних причин, отримав негативну оцінку з практики на захисті, відраховується з університету.

Після обговорення наслідків педпрактики, доопрацювання представленої студентами звітної документації та виставлення оцінок керівник групи складає і подає звіт про хід і наслідки педпрактики факультетському керівникові педпрактики.

Особливості дистанційного проходження педагогічної практики

Дистанційне проходження практики дозволяється студентам за умови переходу баз практики (ЗЗСО) на дистанційну форму навчання учнів (зокрема, у період карантину, пов'язаного з розповсюдженням Covid-19). У такому випадку, перелік вищезазначених завдань для студентів може бути дещо скорочений та змінений.

Якщо навчання студентів у цей час також здійснюється в дистанційній формі, настановча конференція з практики відбувається в онлайн форматі на платформі Google Meet чи ZOOM. Студентів ознайомлюють зі змінами щодо вимог практики та забезпечують усіма необхідними методичними матеріалами в електронній формі. Допуск до практики, індивідуальні консультації та методичні семінари протягом практики групові методисти теж проводять зі студентами дистанційно.

Протягом проходження практики студент повинен тримати постійний дистанційний зв'язок з класним керівником і з учителем української мови та літератури: отримувати індивідуальні консультації, брати зразки необхідної навчальної документації, спостерігати за проведенням онлайн занять з учнями або проводити такі заняття самостійно тощо.

Всю звітну документацію студент оформляє в електронній формі та висилає на університетську електронну пошту групового методиста протягом двох днів після закінчення

практики. Підсумкова конференція та іспит студентів з практики відбувається в онлайн форматі на платформі Google Meet чи ZOOM.

Зразок титульної сторінки матеріалів педагогічної практики

Міністерство освіти і науки України Чернівецький національний
університет
імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет

Матеріали педагогічної практики
студентки VI курсу, спеціальність "Українська мова та література"
Петренко Олени Іванівни

Керівник практики
кафедри української літератури
доц. Маркуляк Л.В.

Чернівці, 2020

Зразок титульної сторінки щоденника педагогічної практики.

Міністерство освіти і науки України Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича Філологічний факультет

ЩОДЕННИК ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
(1.02.2008 - 28.02.2008) Петренко Олени Іванівни

Спеціальність _____
Курс, факультет _____

Практика проводиться в школі № _____

Міста (села) _____

В _____ класі з _____ по _____ н.р.

Факультетський методист:

Методисти з навчальних предметів

Відповідальний від кафедри педагогіки:

Директор школи _____

Заступник директора з навчальної роботи _____

Класний керівник _____

Адреса школи _____ Телефон _____

Наступні сторінки щоденника повинні мати такі відомості:

1. Список учнів класу (прізвище, ім'я, по батькові).
2. Схема розміщення за партами учнів класу, за яким закріплений студент-практикант
Прізвища, імена учнів, розміщених у першому, другому, третьому рядах (зліва направо).
3. Розклад уроків _____ класу.
4. Календарні плани навчальної та виховної роботи на період практики.
5. Графіки проведення залікових уроків (за зразком):

№	Назва навчального предмету	Дата проведення Уроку	Оцінка за Урок	Підпис методиста (вчителя)
---	----------------------------------	-----------------------------	-------------------	----------------------------------

6. Графік позакласних заходів.
7. Індивідуальний план-щоденник (заповнюється на всі дні підпрактики за формою),

Основні напрямки роботи, які повинні бути відображені в індивідуальному плані:

- вивчення учнів класу;
- навчальна робота;
- позакласна робота з предметів;
- виховна робота з учнями;
- робота з батьками;
- участь у громадській, методичній і дослідній роботі.

Студент повинен фіксувати свої враження про перебіг навчально-виховного процесу у школі, робити аналіз відвіданих та проведених заходів, занотовувати свої спостереження та зауваження, нотувати завдання керівника педагогічною практикою, матеріали до методичних та педагогічних семінарів, що проводяться під час педагогічної практики.

Вчитель-керівник має ЩОДЕННО підписувати записи в щоденнику.

СХЕМА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ УЧНЯ

Загальні дані про учня: прізвище, ім'я, вік, школа, клас, місце проживання; аналіз умов життя в сім'ї, освіта батьків, місце їх роботи і посада; матеріальні, житлово-побутові умови: особливості сімейного мікроклімату, сімейні традиції; причини сімейних конфліктів, якщо вони існують; характер взаємин між батьками, батьками та дітьми; як ставляться члени сім'ї до успішності та поведінки учня, до школи, вчителів, товаришів (друзів) дитини, контакт з класним керівником; спосіб життя дитини в сім'ї та система її виховання; режим дня, трудові обов'язки школяра вдома; які засоби, методи виховного впливу переважають (заохочення, переконання, вимога, привчання тощо); хто з членів сім'ї і в якій мірі здійснює виховний вплив на дитину; вірність основній лінії сімейного виховання: хто в сім'ї є найбільшим авторитетом для учня.

Навчальна діяльність: ставлення школяра до навчання, ступінь його усвідомлення, які навчальні предмети більше любить та чому; улюблений навчальний предмет; основний мотив навчальної діяльності, успішність (які оцінки переважають, успішність з предметів шкільного навчання в минулому і в даний час, причини неуспішності (якщо вони є і шляхи її усунення)); розумовий розвиток школяра, оволодіння раціональними методами пізнання, чи знаходить самостійно раціональні методи розумової діяльності і навчальної роботи, відмовляючись від шаблону; чи переносить відомі йому методи пізнання з однієї ситуації на іншу; чи усвідомлює процес розумової діяльності; як в умовах школи здійснюється управління розумовим розвитком школяра в процесі організації його розумової діяльності; загальний рівень розумового розвитку, широта світогляду, міра начитаності: розвиток мови, вміння висловити свою думку в усній і письмовій формі, запас слів, образність та емоційність мови.

Особливості пізнавального процесу: особливості уваги, ступінь розвитку довільної уваги, її зосередженість, стійкість, здатність до розподілу, швидкість переключення; увага на різних уроках; усвідомлення сприйняття навчального матеріалу, швидкість усвідомлення, оволодіння перцептивними розумовими діями; особливості пам'яті, усвідомленого запам'ятовування, володіння мнемічними діями; яка швидкість і міцність запам'ятовування, а також легкість відтворення; індивідуальні особливості пам'яті;

переважаючий вид пам'яті: розвиток мислення, розуміння в засвоєнні навчального матеріалу, вміння мислити і робити самостійні висновки, рівень володіння операціями аналізу, синтезу, порівняння, абстрагування і узагальнення, особливості уяви учня,

Трудова діяльність: ставлення до праці і мотиви трудової діяльності; якому виду праці надає перевагу, що саме приваблює у праці: сам процес, набуття певних умінь і навичок, кінцевий результат, оцінка результатів праці, зацікавленість в корисності своєї праці; трудова підготовка школяра в порівнянні з іншими учнями, наявність вмінь навичок; в яких видах суспільно-корисної роботи у школі бере участь; організованість, дисциплінованість, самостійність, наявність звички до довготривалих зусиль у праці; яким видам праці віддає перевагу; яку професію збирається обрати, мотиви вибору, стійкість професійних інтересів, яку професію рекомендують класний керівник, батьки,

Громадська діяльність та активність: які громадські доручення виконує і як ставиться до їх виконання причини пасивності і недобросовісного виконання, громадських доручень (якщо це має місце); де проявляє громадську активність (в класі, гуртку, секції, клубі тощо); інтерес до громадського життя країни (читання газет, прослуховування радіопередач, перегляд відповідних телепередач, обговорення суспільних подій з учителями та товаришами).

Спрямованість особистості учня і його інтереси, інтерес до питань світогляду, моралі, науки, техніки, мистецтва, спорту; наявність провідного інтересу; характер та аналіз його з точки зору глибини, широти, активності і стійкості; переконання, ідеали; чи є особливі здібності з будь-якого виду діяльності (до музики, малювання, техніки, спорту тощо) і в чому

вони проявляються; в яких гуртках і спеціальних дитячих установах, працює учень; особливості читацьких інтересів, їх широта і стійкість.

Особливості характеру: яскраво виражені позитивні і негативні риси характеру; ставлення до людей, навчання, праці, самого себе; прояв особливостей характеру учня в процесі спілкування з іншими людьми: (товариськість, замкнутість, взаємодопомога, егоїзм, чуйність, відвертість, правдивість, хитрість та інші); характерна для школяра оцінка своїх можливостей (впевненість, скромність, самовпевненість тощо); вимоги до себе та інших; вольові риси характеру (наполегливість, самостійність, ініціативність у навчанні, праці, громадському житті, іграх, негативізм); моральні риси характеру (почуття обов'язку і відповідальності, чесність, щирість та інше); особливості темпераменту, його вираження в емоційній сфері, працездатність, спілкування.

Місце учня в системі внутрішньо-колективних відносин: розвиток учня, рівень вихованості, традиції та вимоги класного колективу, взаємостосунки в колективі; ставлення учня до однокласників: любить їх чи байдужий, не любить, дорожить їх думкою, з ким дружить і на чому тримається те чи інше ставлення, офіційне, неофіційне місце в класному колективі, задоволеність своїм статусом у колективі і яке місце хотів би займати; в якій групі учень проводить вільний час поза школою і сім'єю (з однокласниками, у компанії, спортивній секції, художньому гуртку тощо), яке місце займає в цих групах учень; ставлення до школи, чи цінує перебування в школі, що саме; стосунки з учителями і вихователями, чи є контакт, любить, поважає; ставлення вчителів і вихователів до учня. **Висновки:** найважливіші позитивні сторони учня; причини відставання у навчанні, відхилень у поведінці; які засоби впливу були вжиті педагогічним колективом і студентом до цього учня, їх ефективність, яку систему заходів, на думку практиканта, слід розробити і реалізувати для виправлення становища; які індивідуально-типологічні особливості слід враховувати при цьому.

Програма вивчення особистості учня.

1. Громадська активність.
2. Трудова активність.
3. Вихованість.
4. Ставлення до навчання.
5. Світогляд.
6. Основні загальнонавчальні вміння і навички (виділяти головне, планувати роботу, читати й писати в необхідному темпі).
7. Рівень інтелектуального розвитку.
8. Сформованість вольової сфери.
9. Сформованість емоційної сфери,
10. Рівень працездатності.
11. Виховний вплив сім'ї.
12. Виховний вплив колективу класу.
13. З яких предметів учень не встигає?
14. Основні причини недостатньої вихованості або відставання у навчанні

СХЕМА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ УЧНІВСЬКОГО КОЛЕКТИВУ

1. Загальні відомості про клас: склад учнів по віку, статі. Біографія класу, його традиції. Загальна характеристика успішності та навчальної дисципліни. Соціальний стан батьків. Зв'язки класу з іншими групами і колективами.

2. Спрямованість класного колективу: мета, зміст і мотиви основних видів колективної діяльності, характеристика моральної атмосфери у класі:

- а) навчальна діяльність (рівень загального розвитку учнів, широта інтересів, кругозір); вимоги до навчальної діяльності з боку активу і один до одного; негативні і позитивні прояви взаємодії в навчальній роботі (взаємодопомога або списування, підказування тощо);
- б) трудова діяльність: суспільно-корисна праця та її місце в житті колективу, види праці і характер її виконання, прояв дисципліни і свідомості в праці;
- в) громадська діяльність класу;
- г) **ІНШІ ВИДИ. ДІЯЛЬНОСТІ:** інтерес в класі до мистецтва, літератури, спорту, відвідування театрів, участь у лекціях, диспутах, конференціях, обговорення кінофільмів, тощо;

3. Характер взаємин в колективі: що лежить в основі взаємин у колективі: місце проживання, спільна діяльність, інтереси, місце за партою; як ставляться учні один до одного (система їх взаємовідносин): повага, ввічливість, чуйність, поступливість, взаємодопомога; загальні інтереси, чи прагнуть бути разом в позаурочний час, які взаємини між хлопчиками і дівчатками, які учні найбільш авторитетні в класі, ким діти нехтують або не помічають в своєму класі і чому, ставлення класу до учнів з фізичними вадами; чи є в колективі загальні моральні норми, правила, які діти вважають за потрібне виконувати; характерні випадки порушення цих правил, їх причини та засоби впливу на порушників з боку класного керівника і учнівського колективу.

4. Коротка характеристика виборного активу класу та його діяльності. Неофіційний актив класу і його взаємостосунки з офіційним.

5. Педагогічне керівництво класним колективом (вплив особистості класного керівника, вчителів, батьків на колектив; ставлення класу до них; авторитет серед учнів). Здійснення індивідуального підходу до учнів і загальний стиль педагогічного керівництва..

- 6. Висновки:** характеристика рівня розвитку класного колективу. Основні недоліки в організації життя колективу, міжособистісних стосунків і шляхи їх подолання. Можливість використання класного колективу для виховного впливу на окремих учнів. Рекомендації щодо поліпшення роботи з організації і згуртування класного колективу, створення сприятливого психологічного мікроклімату для кожного учня.

Кожне положення психолого-педагогічних характеристик повинно бути підтверджене прикладами з власних спостережень та проведених досліджень.

СХЕМА АНАЛІЗУ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

1. Загальні відомості про захід: назва, форма, мета, завдання, час і місце проведення, обладнання.

2. Чим викликана необхідність проведення даного заходу?

3. Як студент-мірактант врахував свої індивідуальні особливості в процесі розробки сценарію заходу?

4. Чи відповідає мета даного виховного заходу віковим та індивідуальним особливостям учнів, меті виховної роботи школи?

5. Правильність плану і ступінь підготовки студента до проведення заходу.

6. Як забезпечена взаємовідповідність завдань, змісту, форми та методів виховання?

7. Скільки учнів і яку участь брали у підготовці і проведенні заходу? Характер участі - ініціатори і виконавці, помічники, слухачі. Роль активу учнів.

8. Яку роль відігравав педагог у підготовці і проведенні заходу (був ініціатором, організатором, методистом, виконавцем)? Як він мотивував захід? Педагогічний такт, мова, зовнішній вигляд студента-практиканта. Характер вимог, що пред'являлися до учнів.

9. Ефективність заходу. Його пізнавальна і виховна цінність, вплив на формування почуттів, переконань вмінь і навичок. Чи сприяв захід згуртуванню учнівського колективу, виробленню чи зміцненню громадської думки? Як він впливав на окремих учнів? До яких видів діяльності він прилучив учнів? Поведінка учнів, їх ставлення до даного заходу.

10. Загальна оцінка заходу. Чи досягнута мета? Причина успіхів та невдач. Висновки і пропозиції.

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ТА АНАЛІЗУ ПОЗАКЛАСНОГО ЗАХОДУ.

Позакласна виховна робота включає такі напрямки формування духовних та моральних цінностей: трудове, естетичне та етичне виховання, природоохоронна та народознавча робота, екологічне виховання,

1. Процес підготовки, заходу:

- роль вихователя: вміння згуртувати колектив, організувати активну участь всіх учнів, розподілити доручення та ролі, підтримати ініціативу, викликати зацікавленість і розуміння важливості заходу,

2. Цілеспрямованість заходу:

- відповідність змісту виховній меті та рівню розвитку, віковим та індивідуальним особливостям членів колективу.

3. пізнавальна цінність:

- розширення набутих знань і засвоєння нових;
- формування нових умінь, навичок та удосконалення старих;
- формування творчих та пошукових підходів, застосування їх на практиці.

4. Виховна ефективність заходу:

- Формування громадянських, гуманістичних та соціальних установок, почуттів та національних переконань і національної гідності;
- ступінь усвідомленості, дисциплінованості під час участі в заході;
- вміння відстоювати честь, гідність кожного члена колективу;
- оточуючий світ та усвідомлення дітьми цінності виховного заходу, збагачення їх знань про природу, про елементи негативного впливу дій сучасної цивілізації на навколишнє середовище та згубний вплив на людину, виховання в них любові до рідного краю, національних надбань;
- розкриття взаємозв'язків і взаємозалежностей між компонентами природи;
- стимулювання мотивації учнів до практичної природоохоронної роботи, формування екологічно грамотної поведінки в навколишньому середовищі.

5. Емоційна забарвленість:

- уміння організувати й провести захід цікаво, змістовно, логічно, переконливо, емоційно забарвлено;
- реалізація принципів зацікавленості, романтичності та елементів гри;
- зовнішнє оформлення заходу (художнє, технічне, літературне) та його вплив на почуття дітей;
- створення умов для психологічного комфорту учасників, емоційних контактів і ділових взаємовідносин,

6. Результативність заходу:

- аналіз результатів, причин невдач, помилок, мети й завдань, знахідок та досягнень;

- керівництво та координація засобів, впливів, методів у процесі підготовки та проведення заходу;
- вплив особистості практиканта на успішне досягнення мети: загальна ерудиція, педагогічна майстерність, любов до дітей, педагогічної професії, переконаність у силі виховання; авторитетність в учнів;
- загальна оцінка заходу з боку вчителя та учнів.

Зразок
Характеристика
студентки VI курсу філологічного факультету Чернівецького національного
університету
імені Юрія Федьковича

Петренко Олені Іванівни

Студентка Петренко О.І. проходила практику з 1.02 - 28.02. 2020 р. у гімназії № 4 як вчитель української літератури та класний керівник.

За час практики Олена Іванівна відвідала 15 уроків з української літератури, 5 уроків з української мови вчителя Дерябіної Н.П. Під час активної практики студентка провела самостійно 10 уроків з української мови та літератури. У підготовці до уроків проявляла старанність, детально розробляла плани уроків, готувала додатковий та наочний матеріал.

Уроки Олена Іванівна проводила на належному науковому й методичному рівнях, зуміла швидко знайти спільну мову з учнями, в спілкуванні з ними була вимоглива та доброзичлива. В ході уроків студентка-практикантка використовувала різноманітні форми роботи з класом, при оцінюванні роботи учнів детально мотивувала кількість балів, аналізувала усні та письмові відповіді. Серйозна підготовка до уроків дозволяла Петренко Олені Іванівні мобілізувати увагу класу, викликати бажання учнів різних рівнів навченості брати активну участь на уроках.

Звичайно, що у практикантки були і певні труднощі: не завжди вкладалася в час; деякі етапи уроку затягувала; іноді захоплювалася такою формою роботи, як лекція.

Як класний керівник 10 класу Олена Іванівна зуміла швидко знайти спільну мову з учнями класу, організувала і провела низку цікавих заходів: екскурсію в краєзнавчий музей, на філологічний факультет ЧНУ, до музею О.Кобилянської, проводила години класного керівника, брала участь у перевірці учнівських щоденників.

Студентка-практикантка ознайомила з документацією гімназії, роботою кабінету української літератури та методичного об'єднання вчителів української мови та літератури.

До практики Петренко Олена Іванівна поставилася відповідально, сумлінно і заслуговує на оцінку «відмінно».

Вчитель української мови та літератури літератури: Дерябіна Н.П.

Директор гімназії №4: Солтисік І.І.

Звіт про роботу студента-практиканта
(за таким зразком)

I. Навчальна робота

1. Скільки відвідав уроків з фахової дисципліни _____
З інших предметів (зазначити, з яких дисциплін) _____
2. Скільки разів брав участь в обговоренні уроків, проведених учителями _____
Студентами практикантами _____
3. Всього проведено уроків _____, з них на:
"відмінно" _____
"добре" _____
"задовільно" _____
"незадовільно" _____
 - i. Скільки провів занять з відстаючими учнями
5. Наслідки цих занять _____
6. Яку наочність виготовив до уроків _____

II. Виховна та позакласна робота

- 1 Клас, до якого був прикріплений студент, його особливості _____
2. Які провів класні заходи з класом _____
3. Скільки провів класних зборів (їх тематика) _____
4. Інформаційних годин (їх тематика) _____
5. Участь у роботі редколегії (що зроблено) _____
6. Скільки разів відвідував учнів вдома, наслідки відвідування _____
- 7 Яку громадську роботу виконував _____

III. Методична робота

1. Скільки разів і на які теми брав участь у бесідах:
 - А) з директором (завучем) школи: _____
 - Б) організатором позакласної роботи _____
- 2 Скільки разів брав участь у педрадах _____
засіданнях предметних комісій _____
на об'єднаннях класних керівників _____
3. Які питання там розглядалися _____
4. З якими документами школи ознайомився (з планом школи, планом роботи учнівських організацій, класним журналом тощо) _____

IV. Висновки з педагогічної практики

Враження, позитивні моменти, недоліки, пропозиції _____

ОРІЄНТОВНА СХЕМА ПОВНОГО АНАЛІЗУ УРОКУ

I. Тип і структура уроку:

1. Тип, структура уроку, його місце серед уроків з теми.
2. Мета уроку, дидактичні завдання окремих етапів.
3. Регламентація часу.

II. Зміст та методика повторним вивченого:

1. Повнота та глибина перевірки.
2. Методика повторення, диференціація завдань.
3. Кількість задіяних перевіркою учнів,
4. Об'єктивність та аргументація оцінювання.

III. Вивчення нового матеріалу:

1. Відповідність навчального матеріалу вимогам програми.
2. Науковість, зв'язок із життям, доступність, співвідношення у навчальному матеріалі головного і другорядного.
3. Відповідність навчального матеріалу меті та завданням уроку.

IV. Засвоєння нового:

1. Ефективність вибору форм, методів, засобів навчання для формування визначених програмою знань, умінь і навичок.
2. Організація та ефективність самостійної роботи учнів під час вивчення та закріплення навчального матеріалу.
3. Зворотній зв'язок вчителя і учнів. Технологія оцінювання навчальних досягнень учнів.

V. Завдання додому:

1. Обсяг, характер та доступність навчального матеріалу .
2. Наявність та характер інструкції з виконання домашнього завдання.
3. Рівень диференційованості домашніх завдань.
4. Місце домашнього завдання в системі уроку.

V1. Характер діяльності вчителя:

1. Рівень педагогічних вимог до роботи учнів, розвитку їх мови, мислення, уяви, уваги, пам'яті тощо.
2. Мова вчителя та загальний стиль його поведінки під час уроку.
3. Організаторська, управлінська діяльність вчителя. Робота з різними і групами учнів.
4. Діяльність вчителя як консультанта та координатора навчання **учнів**.

VII. Характер діяльності учнів:

1. Рівень активності, самостійності та творчості учнів під час уроку,
2. Диференціація та індивідуалізація навчальних завдань. Розвиток емоційно-вольової сфери учнів (які емоції дітей переважали на уроці); які засоби корекції емоцій використовував вчитель під час уроку; чи враховуються індивідуальні особливості та емоційний стан учнів.

VIII. Виховний аспект уроку:

1. Рівень сформованості виховних цілей уроку.
2. Виявлення та раціональна реалізація виховного потенціалу навчального матеріалу.
3. Визначення та використання педагогічно доцільного комплексу принципів виховання, оптимальних шляхів їх реалізації.
4. Вибір і використання ефективних методів впливу на особистість учня у процесі навчання.
5. Забезпечення взаємодії внутрішніх і зовнішніх факторів виховного впливу на учнів,

6. Раціональність управління виховним процесом на уроці.

ІХ. Результати уроку:

1. Підведення підсумків уроку.
2. Виконання структурних елементів плану уроку.
3. Рівень досягнення мети уроку.
4. Рівень сформованості й якості знань, умінь, навиків, сформованих та виявлених під час уроку.

Проблема оцінювання уроку має на меті позбутися формалізму в діях перевіряючих. Формальний підхід полягає в тому, що перевіряючі віддають перевагу ряду зовнішніх показників, іноді сприймаючи зовнішню ефектність за справжню ефективність. Застосовуючи такий підхід, вони аналізують, що було на уроці і якою була його структура, які методи навчання використані вчителем та які дидактичні засоби використовувалися на уроці. Тому не формальний, а науковий підхід до оцінювання уроку передбачає інше; не те, що використовувалось на уроці (формальний бік діяльності), а як, наскільки доцільною була та чи інша дія вчителя чи учнів, наскільки оптимальним було застосування того чи іншого дидактичного посібника чи технічного засобу (змістовний бік діяльності).

Ефективність уроку можна визначити за двома групами характеристик: вербальних та математичних. Пропонована методика передбачає співпадання вербальних показників оцінювання ефективності уроку з математичною оцінкою.

З цією метою аналіз та оцінювання ефективності уроку розглядаються з позиції системного підходу (мета діяльності, вчитель, учні, зміст та способи їх діяльності). Тут визначається ряд основних характеристик (позицій) і можлива, але зовсім не обов'язкова, послідовність дій осіб, що аналізують урок.

СХЕМА ОЦІНКИ УРОКУ

З точки зору знання вчителем матеріалу

1. Знання матеріалу теми.
2. Знання нових ідей, теорій, гіпотез, проблем з теми.
3. Відповідність обраної теми уроку до вимог шкільної програми.
4. Відображення зв'язку теорії з практикою.
5. Розкриття міжпредметних зв'язків.
6. Правильне методично обґрунтоване формулювання мети уроку.

З точки зору методики викладання

1. Володіння методикою викладання.
2. Відповідність типу уроку і змісту уроку.
3. Узгодженість окремих частин уроку.
4. Мотивація навчальної діяльності.
5. Систематичність і послідовність викладу матеріалу,
6. Методи навчання та їх відповідність меті, змісту, формі та засобам навчання,
7. Самостійність та практична діяльність учнів на уроці.
8. Розвиток пізнавального процесу в учнів.
9. Актуалізація опорних знань.

З точки зору творчої імпровізації і творчого пошуку вчителя

1. Оригінальність підходу до обраної теми,
2. Поєднання доступності і проблемності викладу матеріалу.

3.Чіткість і конкретність у постановці завдань.

4.Раціональність використання часу.

З точки зору організаційних і комунікативних якостей вчителя

1.Організація та активізація самостійності і творчої діяльності учнів.

2.Доцільність і характер оснащення уроку,

3.Організація і дієвість перевірки результатів навчання.

З точки зору педагогічної культури, культури мови, загальної ерудиції вчителя та мистецтва спілкування з учнями

1.Культура мови.

2.Психологічний клімат у класі.

3.Емоційне забарвлення уроку.

4.Об'єктивність, такт і етика оцінювання учнів.

5.Співпраця вчителя та учнів.

Критерії та норми оцінювання педагогічної практики студентів в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу

На виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 23 січня 2004 року №48 "Про проведення педагогічного експерименту з кредитно-модульної системи організації навчального процесу" Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича здійснює перехід на кредитно-модульну систему навчання усіх напрямів підготовки і спеціальностей.

В умовах кредитно-модульної системи навчання розроблена нова система оцінювання навчальних досягнень студента, що відповідає вимогам ECTS. Щодо механізмів оцінювання, то згідно зі структурою навчальної діяльності студента у кредитно-модульній системі оцінюються всі види виконаних робіт та їх результати.

Підсумкові оцінки за педагогічну практику формуються як за традиційною шкалою, так і за шкалою кредитно-модульної системи навчання відповідно до вимог ECTS.

За шкалою ECTS	За національною системою	За системою навчального закладу
A	5 (відмінно)	90-100
B	4(добре)	80-89
C	4(добре)	70-79
D	3 (задовільно)	60-69
E	3 (задовільно)	50-59
Fx	2 (незадовільно) з можливістю перескласти	35-59
F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	0-34

Підсумкова оцінка з педагогічної практики є сумою балів поточного й підсумкового контролю, отриманих за окремі модулі. Кожний модуль оцінюється визначеною кількістю балів так, щоб їх сума за виконання завдань педагогічної практики не перевищувала 100 балів. Підсумкова оцінка (бали) виставляється після повного завершення проходження педагогічної або магістерської практики.

Оцінка "відмінно» (A - 90-100 балів) ставиться, коли практикантом переважно всі завдання модулів виконані на високому рівні. При цьому:

- виявив організованість, сумлінність, ініціативу; продемонстрував високий рівень методичної вправності при складанні конспекту уроку, практичного, семінарського заняття, плану- конспекту лекції;
- проводив уроки, лекції, практичні, семінарські заняття на високому рівні, демонструючи глибокі фахові знання;
- користувався повагою й отримав високу оцінку методистів, керівників педпрактики, студентів;
- налагодив тісні контакти з учнями класу, студентами групи, проводив високоефективні виховні заходи;
- подав правильно оформлену документацію у визначений термін.

Оцінка "добре* (B - 82-89 балів), ставиться за виконання практикантом усіх завдань модулів на відповідному рівні. При цьому:

- проявив організованість і старанність;
- продемонстрував добрий рівень методичної вправності при складанні конспекту уроку, практичного, семінарського заняття плану- конспекту лекції;
- проводив уроки, лекції, практичні, семінарські заняття на доброму рівні, демонструючи достатні фахові знання;

- налагодив тісні контакти з учнями класу, студентами групи, проводив ефективні виховні заходи;
- користувався повагою й отримав хорошу оцінку методистів, керівників педпрактики, студентів;
- подав у визначений термін правильно оформлену документацію.

Оцінка "добре*" (С - 75=81 балів) ставиться, якщо практикант виконав усі завдання модулів на доброму рівні. При цьому:

- виявив організованість;
- продемонстрував добрий рівень методичної вправності при складанні конспекту уроку, практичного, семінарського заняття, плану- конспекту лекції;
- проводив уроки, лекції, практичні, семінарські заняття на хорошому рівні, демонструючи достатні фахові знання;
- налагодив тісні контакти з учнями класу, студентами групи, проводив ефективні виховні заходи;
- користувався повагою й отримав хорошу оцінку методистів, керівників педпрактики, студентів;
- подав документацію, до якої є певні зауваження щодо оформлення;
- допустив незначні помилки у виконанні завдань практики.

Оцінка "задовільно*" (В - 69-74 балів) ставиться, якщо студент в основному виконав завдання модулів, але при цьому:

- допустив помилки у виконанні завдань педпрактики;
- продемонстрував посередній рівень методичної вправності при складанні конспекту уроку, практичного, семінарського заняття, плану - конспекту лекції;
- виявив організованість, але недостатню старанність;
- налагодив тісні контакти з учнями класу, студентами групи, проводив не достатньо ефективні виховні заходи;
- порушив термін подання документації;
- подав документацію, до якої є певні зауваження щодо оформлення.

Оцінка "задовільно*" (Е - 60-68 балів) ставиться, якщо студент виконав завдання модулів зі значними помилками, з помітним порушенням вимог до оформлення документації. При цьому:

- виявив недостатню ініціативність і самостійність під час педпрактики;
- продемонстрував посередній рівень методичної вправності при складанні конспекту уроку, практичного, семінарського заняття, плану - конспекту лекції;
- не провів усієї кількості уроків, лекцій, практичних занять, зазначених у вимогах педпрактики;
- налагодив тісні контакти з учнями класу, студентами групи, проводив не достатньо ефективні виховні заходи;
- має зауваження щодо дотримання трудової дисципліни, поведінки, етики з місця проходження практики;
- порушив термін подання документації, до якої є певні зауваження щодо оформлення.

Оцінка "незадовільно" (Рх - 35-59 балів) ставиться тоді, коли окремі завдання модулів виконані на незадовільному рівні. Практикант виявив себе невідповідальним, недисциплінованим. Кількість проведених уроків, лекцій, практичних занять становить 50% від їх загальної кількості.

Оцінка "незадовільно*" (Р - 1-34 балів) ставиться за систематичні пропуски уроків (занять), відсутність комплексу документації, за повне нерозуміння теоретичних понять.

Примітка. Оцінка за практику виставляється протягом трьох днів після завершення практики, коли перевірено документацію, пройшов захист практики.

Оцінювання педагогічної та магістерської практики здійснюється відповідно до вимог, які висуваються до проходження практики, окремо за кожний із видів навчально-методичної та виховної роботи.

9. *Навчальна робота* - заліковий урок, лекція, практичне заняття (оцінки (бали) керівника педпрактики профільної кафедри, оцінки (бали) учителя-керівника педпрактики).

10. *Методична робота.* Виготовлення наочності, розробка методичних матеріалів, написання конспектів уроків, лекцій, практичних занять, вивчення новаторської методики.

11. *Виховна робота* (оцінка виставлена класним керівником і зазначена в характеристиці практиканта)

12. *Терміни та якість оформлення й подання документації* звіт студента про проходження педпрактики; щоденник педпрактики; 2 конспекти залікових уроків, лекцій, практичних занять; сценарій виховного заходу; психолого-педагогічна характеристика учня, студента; психолого-педагогічна характеристика класу, групи; характеристика студента-практиканта, завірена підписом директора навчального закладу і печаткою, протокол обговорення уроку, лекції, практичного заняття.

13. Захист практики.

Критерії оцінювання уроків, занять.

Оцінювання уроку, практичного та лекційного заняття супроводжують аналізом та порадами щодо навчально-виховної діяльності. Оцінку за урок, практичне та лекційне заняття повідомляють студентів одразу після уроку.

Урок, практичне та лекційне заняття оцінюється за такими критеріями:

1. Обґрунтованість, доцільність обраного типу уроку та структури уроку, заняття (логічність, послідовність етапів).
2. Відповідність прийомів та методів роботи меті та типу уроку, заняття.
3. Збалансованість різних видів роботи (колективна, групова, індивідуальна).
4. Врахування можливостей учнів, студентів (увага до відстаючих, слабких учнів, студентів).
5. Співвідношення мовлення вчителя та учнів, викладача та студентів,
6. Використання дидактичного матеріалу (науково-методична спрямованість, емоційність, доречність).
7. Атмосфера уроку, заняття (спокійна, бадьора, ритмічна).
8. Поведінка вчителя-практиканта (доброзичлива, уважна, коректна тощо).
9. Поведінка учнів, студентів (зацікавленість уроком, роботою, увага тощо).
10. Мовний рівень практиканта (дикція, мовна культура).

Критерії оцінювання документації

Оцінка за документацію виставляють протягом двох днів після завершення практики.

Обов'язкова наявність таких документів:

1. Щоденник педпрактики,
2. Календарно-тематичний план і плани проведених уроків, лекцій, практичних занять,
3. Виготовлена студентом наочність,
4. Документація з виховної роботи (план виховної роботи, плани виховних заходів, сценарій одного виховного заходу),
5. Характеристики (1 - класу(групи) та 1 - учня (студента)

Кожен документ оцінюється за трибальною шкалою: 3- високий рівень (у повному обсязі, естетично, чітко, якісно) і -середній рівень (у неповному обсязі, неякісно, без дотримання норм)

0 - низький рівень (відсутність документа)

Загальна кількість балів, яку може набрати студент, -15.

Критерії оцінювання виховного заходу

1. Організація виховної діяльності учнів (студентів), їх активність і самостійність на всіх етапах заходу.
2. Здійснення комплексного підходу до виховання учнів, студентів: реалізація основних напрямів виховання і вплив на всі сторони особистості - раціональну, емоційну, мотиваційну, діяльнісно-вольову.
3. Врахування вікової психології школярів, студентів їх організованості, уважності, зібраності, вольової активності, захоплення справою.
4. Участь у роботі "важких", "пасивних", тих що не встигають.
5. Рівень взаємодії та співпраця вчителя і учнів, викладача та студентів.
6. Спількування, колективна творчість, демократизм у роботі
7. Результативність виховного заходу.

Кожен критерій оцінюється за трибальною шкалою: 2- добре, 1 – задовільно, 0- незадовільно. Загальна кількість балів, яку може набрати студент, -15.

При визначенні оцінки за практику враховується рівень виконаних студентом завдань модулів, оформлення документації і звіту про проходження практики. Порушення термінів подання документації про проходження практики впливає на оцінку чи ставить під сумнів проходження практики взагалі.

Порядок захисту магістерської (асистентської) практики визначає профільна кафедра. За результатами захисту виставляють оцінку у залікову книжку студента та екзаменаційну відомість. Оцінка за практику враховується при призначенні стипендії на рівні з іншими дисциплінами навчального плану.

ДОДАТКИ

ЗРАЗОК

оформлення титульної сторінки

ЗАТВЕРДЖУЮ:

ПОГОДЖЕНО:

_____ вчитель

керівник

кафедри

практики від

ПЛАН-КОНСПЕКТ УРОКУ

Студента-практиканта

курсу _____ факультету

У _____ класі _____ школи №

Дата проведення

уроку _____

Тема уроку

Мета уроку

Обладнання уроку

Тип уроку

План уроку та дозування часу

Методика та прийоми проведення уроку

Використана методична та навчальна література.

Хід уроку *

(підпис студента-практиканта)